

ALTINCI KISIM

Kişisel Korunma Araçları

Madde 522- Bu kısımda sözü geçen:

- 1) Baret; içinde bir ayar kayışı, file veya bantlar bulunan ve başı, darbelere karşı koruyan sert bir başlık,
- 2) Koruyucu gözlük; kullanan kimsenin her durumda ve işin özelliğine göre gözlerini korumak üzere yapılmış değişik tipteki gözlükler,
- 3) Yüz siperi; ayarlı bir bantla başa tespit edilebilen, mafsallı şekilde indirilip kaldırılabilen ve yüzü, kısmen veya tamamen dış etkilere karşı koruyan saydam yüz siperi,
- 4) Başlık; işçilerin başlarına giydikleri ve gözlerini yüzlerini, boyunlarını koruyan araç,
- 5) Siper; el ile tutulan veya işçinin müdahalesi olmadan lüzumlu bir yere tespit edilerek gözleri ve yüzü koruyan saydam siper,
- 6) Filtreli toz maskesi; yüze takılan ve kullanan kimseye çevresindeki tozlu havayı, bir filtreden geçirerek veren maske,
- 7) Süzgeçli gaz maskesi; havanın ihtiva ettiği zararlı gaz ve buharları süzmek üzere kimyasal maddeler ihtiva eden

bir süzgeci bulunan maske,

8) Basınçlı temiz hava maskesi; kullanan kimsenin başına takılan spiralli bir hortumla uygun bir sistemden alınan basınçla temiz havayı veren maske,

9) Hortumlu temiz hava maskesi; kullananın yüzüne takılan ve ucundaki hortum vasıtasıyla normal atmosfer basıncındaki temiz havanın solunmasını sağlayan maske,

10) Basınçlı oksijen solunum cihazı; yüze takılan bir maskeye bağlı, oynak bir hortum vasıtasıyla oksijen ihtiva eden uygun bir sistemle bağlantılı cihaz,

11) Basınçlı hava solunum cihazı; yüze takılan bir maske ile oynak bir hortum vasıtasıyla basınçlı hava ihtiva eden tüple bağlantılı cihaz,

12) Oksijen üretimli solunum cihazı; yüze takılan bir maske ile kimyasal bir yolla üretilen oksijenin solunumunu sağlayan cihaz, anlamındadır.

Madde 523- Başlarına bir cismin düşmesi, çarpması veya vurulması tehlikesi olan işlerde çalışan işçilere, başın korunması için başa iyi oturan ve yanmaz veya ağır yanar malzemeden ve elektrik tehlikesi olan yerler için, iletken olmayan malzemeden yapılmış uygun baretler verilecektir.

Kullanılmış baretler, dezenfekte edilmeden başka işçilere verilmeyecektir.

Makinaların yanındaki işçilerin saçları, bütünüyle uygun keplerle veya benzeri bir örtü ile korunacaktır. Kadınların saçlarının korunmasında, önden bağlanan başörtüleri kullanılmayacaktır.

Madde 524- Gözler için tehlikeli olan işlerde çalışan her işçiye, gözün korunması için işe en uygun gözlükler verilecek ve işçiler bu gözlükleri kullanacaklardır.

Normal görmeleri için sıhhi gözlük kullanmak zorunda bulunan işçilerin, koruyucu gözlük takmaları gerektiği hal-lerde, koruyucu gözlüklerin camları, sıhhi gözlükteki cam-ların numaralarına uyacak veya koruyucu gözlüklerin, sıhhi gözlükler üzerine takılması sağlanacaktır.

Koruyucu gözlükte veya yüz siperinde veya çeşitli mas-kelerde kullanılan cam veya saydam plastik malzeme, işe uygun ve dayanıklı olacak ve normal görmeyi bozacak du-ruma gelen gözlük veya siperler kullanılmayacaktır.

Kesme, zımba, perçin, kalafat, raspa ve kuru taşlama gibi işlerde çalışan işçilere, parça veya çapak sıçramalarına karşı, kırılmaz saydam plastikten veya tel kafesten yapılmış gözlük verilecektir.

Erimiş maden işlerinde çalışan işçilere, ışınlarla karşı, uygun renkli ve ısıya ve sıçrayacak parçalara karşı dayanıklı ve gerektiğinde mafsallı uygun koruyucu gözlükler ve si-perler verilecektir.

Asitlerle veya kostik maddelerle çalışan işçilere, cam etrafındaki çerçeveleri yüze kolayca uyacak ve havalandırma delikleri, sıçrayacak sıvının girmesini engelleyecek şekilde yapılmış gözlükler verilecektir.

Gözleri rahatsız eden, gaz, duman veya buğuların bu-lunduğu yerlerde çalışan işçilere, havalandırma delikleri bu-lunmayan, gözleri sıkıca çevreleyen ve bu maddelere karşı dayanıklı malzemedan ve buğulanmayı önleyecek şekilde yapılmış koruyucu gözlükler verilecektir.

Oksijen kaynağı, elektrik kaynağı, kesme ve ocak işleri veya benzeri fazla ışıklı işlerde çalışan işçilere, meydana gelen ışıklardan gözleri koruyacak nitelikte renkli malzemenin yapılmış uygun koruyucu gözlükler verilecektir.

Kullanılmayan yüz siperleri ve koruyucu gözlükler, özel yerlerde saklanacaktır.

Madde 525- Gürültülü yerlerde çalışan işçilere, kulakların korunması için uygun kulak tıkaçları verilecek ve bu tıkaçlar her gün temizlenecek ve sterilize edilmeden diğer bir işçiye verilmeyecektir.

İşin özelliğine göre işçilere; kulakları, alını, yanakları ve yüzü kıvılcıma, erimiş metale, fırlayan parçalara ve kıymıklara ve benzerlerine karşı koruyan uygun başlıklar verilecektir.

Kullanılmayan koruyucu başlıklar, uygun şekilde saklanacaktır.

Madde 526- İşçilerin kendi elbiselerine zarar verecek veya bunları sokakta giyilmez bir halde kirletecek işlerde çalışan işçilere, işin gerektirdiği şekil ve nitelikte koruyucu giyim eşyası olarak birer iş elbisesi veya iş gömleği giydirilecektir.

Madde 527- Koruyucu elbiseler; vücutta uygun, çalışmada hareketi engellemeyecek nitelikte olacak ve bunların cep kapakları, saçak gibi sarkıntılı kısımları bulunmayacak ve cepleri az ve küçük olacaktır.

Yanıcı, patlayıcı, parlayıcı ve zehirli tozlarla çalışan işçilerin giydiği iş elbiselerinde kol kapakları, pantolon paçalarında dubleler ve cep gibi, tozun birikebileceği kısımlar

bulunmayacaktır.

İşbaşında yırtık, sökükle, sarkıntılı elbiseler giyilmeyecek, döner veya diğere hareketli makinalardaki çalışmalarda, boyunbağı, anahtarlık, saat zinciri ve başörtüsü gibi sarkan ve yüzük, bilezik ve kol saati gibi metal eşya kullanılmayacaktır.

Parlama veya yanma tehlikesi bulunan yerlerde; çalışma sırasında kolalı gömlekle, parlayıcı selüloz türevinden yapılmış siper, kasket ve gözlük çerçevesi gibi kolay yanabilecek eşya kullanılmayacaktır.

İşbaşında sıvalı kollu gömlekle yerine, kısa kollu gömlekle giyilecektir.

Keskin veya sivri uçlu eşya ile patlayıcı, parlayıcı maddeler ve yanıcı sıvılar, cepte taşınmayacaktır.

Çalışma sırasında kullanılacak ayakkabılar, postallar, çizmeler veya her çeşit ayak kılıflar, işe uygun ve yeterlikte olacak ve ayakkabı bağları, kısa olacak ve her zaman ayakkabı kenarına sokulacaktır.

Madde 528- Döner veya hareket halinde bulunan makinalar yanında veya yakınında çalışırken, önlük takılmayacaktır. Ancak, işin gereği olarak önlük giyilmesi zorunlu olan hallerde, bunların göğüs kısmı, belden ayrı olacak ve her iki kısım da işçinin vücuduna gayet ince bağlarla tuturulmuş bulunacaktır.

Açık ateş karşısında, ocak önünde, kızgın veya erimiş madenle çalışan işçilerin kullanacağı önlükler, yanmaz veya deri gibi güç yanan maddeden yapılmış olacak ve ayrıca göğüslük kısımları da bulunacaktır.

Asitler veya kostiklerle çalışan işçilerin kullanacağı önlükler, kauçuktan veya bu maddelerin etkisine dayanıklı diğer malzemeden yapılmış olacak ve ayrıca göğüslük kısımları da bulunacaktır.

Radyoaktif maddelere maruz bulunan işçilerin kullanacağı önlükler kauçuk veya başka su geçirmez malzemeden yapılmış olacak ve ayrıca göğüslükleri de bulunacaktır.

Röntgen (x) ışınlarından korunmak için kullanılacak kurşun önlükler, göğüs kemiği ve köprücük kemiklerini ve önde göğsün tümünü örtecek ve belden en az 40 santimetre sarkacak şekilde yapılacak ve bunların sağlayacağı güvenlik en az 1 milimetre kalınlığında bir kurşun levhanın sağlayacağı güvenliğe eşit olacaktır.

Madde 529- Emniyet kemerleri, kromlu kalın kösele kayışlarından veya keten, pamuk dokuma veya uygun diğer bir malzemeden yapılmış olacaktır.

Emniyet kemerleri, en az 12 santimetre genişliğinde ve 6 milimetre kalınlığında uygun malzemeden yapılacak ve taşıma yükü, en az 1150 kilogram olacaktır.

Emniyet kemerlerinin ve teçhizatının, kesik veya kusurlu bulunup bulunmadıkları, perçin veya dikişlerinin sağlam olup olmadıkları, periyodik olarak kontrol edilecek ve arızalar giderilmeden ve kusurlar düzeltilmeden kemerler kullanılmayacaktır.

Emniyet kemerlerinin bütün teçhizatı, kemerin dayanması gereken 1150 kilogram yüke dayanacaktır.

Madde 530- El ve kolların korunması için kullanılacak

eldivenler, işinin ellerine ve yapacakları işe uygun seçilmiş olacaktır.

Matkap, pres ve benzeri diğer tezgahlarda çalışan işçiler eldiven kullanmayacaklardır.

Kesici veya aşındırıcı maddelerle çalışan işçilere verilecek eldivenler, elik veya el kılıfları, işe dayanıklı malzemedir yapılmış olacaktır.

Aşındırıcı, yıpratıcı, zehirli maddelerle veya sürekli olarak su içinde el ile yapılan çalışmalarda, işçilere lastik veya benzeri malzemedir yapılmış uygun eldivenler verilecektir.

Madde 531- Elektrik veya telgraf direkleri ile ağaçlara ve benzeri yerlere tırmanması gereken işçilere, ayak ve bacaklarının korunması için uygun koruyucu tozluklar verilecek ve bunlar kolayca çıkarılabilecek şekilde yapılmış olacaktır.

Erimiş madenle çalışan işçilere, asbest veya başka yanmaz malzemedir yapılmış diz kapağını örten koruyucu tozluklar verilecektir.

Balta, orak veya buna benzer kesici aletlerle çalışan işçilere, sağlam ve işe dayanıklı bilek tozlukları verilecektir.

Madde 532- Ağır veya yuvarlanabilen malzemenin kaldırılıp taşındığı işlerde, işçilerin papuçlarının üzerine metal bir koruyucu takılacak veya işçilere, çelik maskaratalı emniyet ayakkabısı verilecektir.

Asit veya kostiklerle çalışan işçilere, lastik veya benzeri malzemedir yapılmış ve bu maddelere dayanıklı, çizme veya ayakkabılar verilecektir.

Erimiş maden veya sıcak veya yıpratıcı, aşındırıcı ve ke-
mirici ve benzeri maddelerle çalışan işçilere, tahta tabanlı
uygun ayakkabılar verilecektir.

Emniyet ayakkabılarının burunlarındaki metal bom-
beler, 100 santimetreden düşecek 20 kilogram ağırlığa da-
yanacak şekilde, çelik veya başka bir maddeden yapılmış ola-
caktır.

Elektrik işlerinde çalışan işçilere, çivili veya kabarıklı
ayakkabılar giydirilmeyecek, topukları ve tabanı tahta ka-
bilyalı veya dikişli veya lastik ayakkabılar verilecektir.

Kıvılcımı tehlikeli olduğu işlerde çalışan işçilerin ayak-
kabılarında, çelik veya demir çivi, kabara, burun demiri,
nalça gibi metal kısımlar bulunmayacaktır.

Su veya çamur içinde veya havuzlarda çalışan işçilere,
uygun boyda ve nitelikte çizmeler verilecektir.

Madde 533- İşçilerin kullanacağı maske ve solunum ci-
hazları, işçilerin yüz boyutlarına ve yapacakları işe uygun
seçilmiş olacak ve bunların basınç ayar valfleri bulunacaktır.

Solunumu güçleştiren veya depolama ve kullanma süresi
biten filtre veya süzgeçler derhal değiştirilecek ve maskeler,
filtreler, süzgeçler ve tüpler, periyodik olarak kontrol edi-
lecektir.

Süzgeçli maskeler, kapalı veya oksijenin kıt bulunduğu
yerlerde kullanılmayacaktır.

Basınçlı temiz hava maskeli ve hortumlu maskeler, ive-
dili işlerde veya süzgeçli maskelerin kullanılmadığı yerlerde
kullanılacaktır.

Maske veya solunum cihazına gelen havanın veya oksijenin basıncı her zaman kullanan işçiyi rahatsız etmeyecek şekilde ayarlanabilecektir.

Kompresörlerle veya vantilatörlerle verilecek basınçlı hava, süzgeçten geçirilmeden, maske veya solunum cihazına verilmeyecektir.

Basınçlı temiz hava maskeleri ile basınçlı havanın sağlandığı kaynak arasındaki uzaklık 45 metreyi, hortumlu temiz hava maskelerinin hortumunun boyu da 15 metreyi geçmeyecektir.

Hortumlu temiz hava maskeleri için kullanılan hortumların iç çapı en az 2.5 santimetre olacak ve hortum, ezilmeyecek malzemeden yapılacak ve havanın girdiği ucunda, bir süzgeci ve bağlantı çengeli veya çubuğu bulunacaktır.

Temiz hava kaynağından 45 metre uzaklıkta ve solunuma zararlı şartlar altında kalan işçilere, basınçlı oksijen veya basınçlı hava solunum cihazları verilecektir. Ancak, çıplak ateşle çalışılan yangın veya yangın tehlikesi bulunan yerlerde, basınçlı oksijen solunum cihazı kullanılmayacaktır.

Basınçlı oksijen veya basınçlı hava ve benzeri solunum cihazları, eğitilmiş personel tarafından kullanılacaktır.

Oksijen tüpleri, 150 atmosferlik basıncı aşmayacak şekilde doldurulacak ve kullanılırken, bunların görülebilen bir yerine manometre takılacaktır.

Sırtta taşınan solunum cihazlarında, fosforesans manometreleri ile birlikte hava basıncını, belirli bir hadde düştüğünde, harekete geçen sesli bir uyarma tertibatı bulunacaktır.

Basınçlı oksijen cihazında, basınç düşürme regülatörü bulunacak ve regülatör, dakikada 2 litreden eksik olmayacak şekilde oksijen vermek üzere ayar edilebilecektir.

Solunum cihazlarının ve maskelerin emniyet supapları, regülatörleri, bağlantıları ve oksijen sarfiyatı, en geç ayda bir ve cihazın tümü ile manometreler en geç 6 ayda bir yetkili bir eleman tarafından kontrol edilecektir.

Arızalı solunum cihazları, bu arızalar giderilmeden ve gerekli kontrolleri yapılmadan kullanılmayacaktır. Her kontrolden sonra kontrolü yapan yetkili eleman tarafından bir rapor düzenlenecek ve bu rapor dosyasında saklanacaktır.

Solunum cihazları ve maskeler her kullanılıştan sonra dezenfekte edilecek ve kullanılmadıkları zaman temiz, serin, kuru ve kolayca erişilebilir bir yerde düzgün bir şekilde saklanacaktır.

Madde 534- Sosyal yardım amacıyla verilen giyim eşyası dışında, işçilere verilen koruyucu giyim ve kişisel korunma teçhizatı, işverenin malıdır. Bunlar yalnız işyerinde ve işbaşında kullanılacak, bakım ve temizliği sağlanacaktır.